

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและ
ขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

**Factors Affecting the Success in Operating the Community Enterprise of
Community Rice Production and Propagation Group, Ngio Rai Subdistrict
Taphan Hin District, Phichit Province**

ศุภวรรณ คงเสมา และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Suphawan Kongsema and Kampanart Wongwatthanaphong

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding author, E-mail : suphawan.ko@psru.ac.th

บทคัดย่อ*

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความสำเร็จในการดำเนินงาน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 398 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าว 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย พบว่า ควรพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการกลุ่มพึ่งพากัน ภาครัฐควรให้การสนับสนุนจากด้านงบประมาณเพื่อไปทัศนศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จแล้ว เพื่อนำมาพัฒนาในการดำเนินงาน รวมทั้งการทำแผนการตลาดให้สมาชิกสามารถขายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทั้งหมดที่มีการผลิตในรอบฤดูกาลผลิต โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงให้สามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทันเวลา และควรใช้สื่อราชการผ่านช่องทางสื่อโปสเตอร์ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์วีดีโอ ในการการบริหารจัดการการดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

* วันที่รับบทความ : 20 มีนาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 12 มิถุนายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 16 มิถุนายน 2566

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล; ความสำเร็จในการดำเนินงาน; วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าว

Abstract

The objectives of this study were to study : 1) the level of success in operating 2) the relationship between the factors affecting the success in operating , and 3) the problems, obstacles, and suggestions for operating. This study applied Quantitative Research. The sample was 398 members of the community enterprise. The data were collected by using the questionnaire and analyzed by employing frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and content analysis.

The research results were as follows: 1) Overall, the level of success in operating the community enterprise of the community rice production and propagation group was at a high level. 2) The relationship between the factors affecting the success in operating the community enterprise of the community rice production and propagation group was found that the factors affecting the success in operating were at a high level. When considering each aspect, it was found that local wisdom was at the highest level. Then, it was the entrepreneur, the participation of the community, the leadership, and support from the government sector. These factors had a positive relationship in low level to the success of operating the community enterprise of the community rice production and propagation group. And 3) The problems, obstacles, and suggestions for operating the community enterprise of the community rice production and propagation group were found that the community enterprise should develop the knowledge of the members in the interdependent management. The government sector should support the budget to study trips of the community enterprise successfully for the development of the operation and making the marketing plan in selling the rice propagation in the duration of production with connecting the network between the farmers in the close area to distribute the rice seed in time and use the media through the poster, electronics, and video in managing the operation and the public relations of the community enterprise.

Keywords : Factors Affecting, Success in Operating; Community Enterprise of Community Rice Production and Propagation Group

บทนำ

กระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจที่ผ่านมามีประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเหตุให้รัฐบาลเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเพิ่มศักยภาพและโอกาสให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมั่นคงซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งกับภาคประชาชนให้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับรากหญ้า ตามนโยบายแห่งรัฐด้านการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในระดับรากหญ้าของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งส่งเสริมชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรการผลิต การตลาด และการจัดการทุนให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน บนพื้นฐานของการสร้างความมั่นคง ความ

สงบ และระบบนิเวศน์ของสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันประกอบการในแนวทาง “วิสาหกิจชุมชน” อันเป็นการประกอบการเพื่อการพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งงานวิจัยต้นแบบสร้างสรรค์ผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน (กัญญามาน อินทหว่าง และคณะ, 2554)

วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน “วิสาหกิจชุมชน” จัดเป็นองค์กรภาคประชาชนที่ไม่มีรูปแบบไม่ได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การสนับสนุนจึงไม่เป็นระบบและไม่มีเอกภาพส่งผลให้มีปัญหาในการดำเนินงานเพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน และบางครั้งมีการสนับสนุนจากภาครัฐแต่ไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง (ขวลิต ศุภศักดิ์ธารง, 2561) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มีแผนงานที่สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก และชุมชนเข้มแข็ง จะมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนผ่านเครือข่ายวิสาหกิจเพื่อสังคม/วิสาหกิจชุมชน ซึ่งจากนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจเรื่องนี้สามารถนำไปสู่การสร้างศักยภาพให้กับชุมชนเพื่อสนับสนุน การประกอบธุรกิจแบบวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่รวาย บ้านต้นชุมแสง หมู่ที่ 1 ตำบลจี่รวาย อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร เกิดขึ้นจากการพูดคุยกันในวงสนทนาของกลุ่มเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน ทำให้เกิดการสะท้อนปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในชุมชน และนำไปสู่กระบวนการคิดที่ต้องการจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมาได้รับงบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าวจาก "สำนักงานเกษตรอำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร" ตามนโยบายสร้างศูนย์ส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2545 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้เรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เองในชุมชน โดยการเริ่มก่อตั้ง "โรงเรียนชาวนา" มีจำนวนสมาชิก 20 ราย ทำให้เรียนรู้ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและระบบนิเวศน์ในแปลงนาข้าวอย่างละเอียด ปัจจุบันได้ดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาพันธุ์ข้าว การทำเกษตรอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง ฮอร์โมนน้ำหมักชีวภาพ เป็นจุดขยายผลในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีเครือข่ายหลายแห่ง เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผู้เข้ามาตรวจเยี่ยมและแสดงความจำนงเข้ารับการอบรมและ ศึกษางานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องบริหารจัดการกระบวนการทำงานเต็มเต็มด้วยอุดมการณ์ ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ เกิดผู้นำธรรมชาติที่อุทิศ กาย ใจ สมองและสติปัญญาให้กับชุมชน จนทำให้การดำเนินของกลุ่มนั้นประสบความสำเร็จอย่างสูง ด้วยเพราะจุดขยายผลในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีเครือข่ายหลายแห่ง (คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่รวาย, 2565)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันได้สร้างความสำเร็จให้กับชุมชนเป็นอย่างมากดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร” ว่าในการดำเนินงานในปัจจุบันประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยอะไรที่ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการดำเนินงานมีปัญหา อุปสรรคอย่างไร และมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย เพื่อนำผลการวิจัยนั้นไปสู่การพัฒนาปรับปรุงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

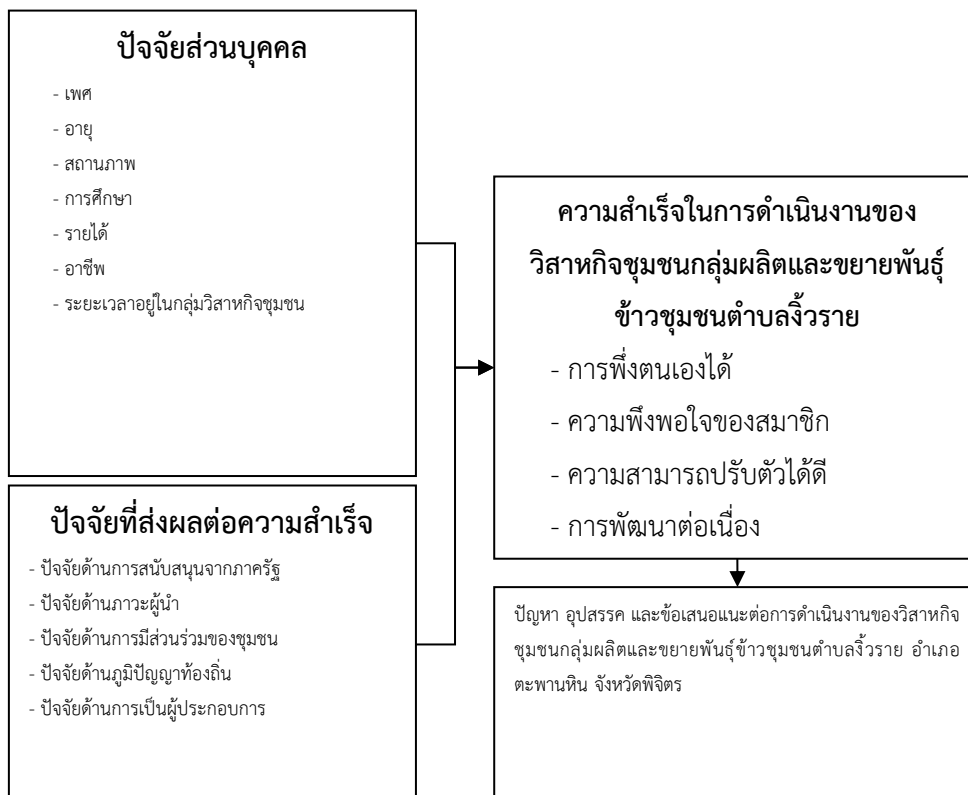
1. ประชากร ประกอบด้วย สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย จำนวน 398 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด (คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย, 2565)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ 2) ความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยสร้างมาจากการศึกษา แนวคิด และทฤษฎี เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และดำเนินการสร้างและปรับแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความสอดคล้องในแต่ละข้อตั้งแต่ 0.5 - 1.0 และนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) กับประชาชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.904

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชน จำนวน 398 คน ซึ่งแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจความถูกต้อง และข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมาน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ 3) การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง โดยสังเคราะห์มาจากชนพงษ์ อารณพิศาล (2560) กษมาพร พวงประยงค์ และนพพร จันทรนาชู (2556) และคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย (2565) โดยผู้วิจัยได้สรุปมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงปาดะ จังหวัดพิจิตร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงปาดะ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

ลำดับ	ความสำเร็จในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	การพึ่งตนเองได้	4.30	0.68	มาก
2.	ความพึงพอใจของสมาชิก	4.26	0.57	มาก
3.	ความสามารถปรับตัวได้ดี	4.21	0.70	มาก
4.	การพัฒนาต่อเนื่อง	4.34	0.62	มาก
ภาพรวม		4.28	0.48	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงปาดะ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาต่อเนื่อง ($\mu = 4.34$) รองลงมา คือ การพึ่งตนเองได้ ($\mu = 4.30$) ความพึงพอใจของสมาชิก ($\mu = 4.26$) และความสามารถปรับตัวได้ดี ($\mu = 4.21$) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงปาดะ จังหวัดพิจิตร

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงปาดะ จังหวัดพิจิตร

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	4.26	0.47	มาก
2.	ด้านภาวะผู้นำ	4.27	0.60	มาก
3.	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.29	0.55	มาก
4.	ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.42	0.45	มาก
5.	ด้านการเป็นผู้ประกอบการ	4.37	0.53	มาก
ภาพรวม		4.32	0.33	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu = 4.42$) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ($\mu = 4.37$) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\mu = 4.29$) ด้านภาวะผู้นำ ($\mu = 4.27$) และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\mu = 4.26$) โดยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามลำดับ

2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพวนหิน จังหวัดพิจิตร

	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	$Y_{\text{รวม}}$	$X_{\text{รวม}}$
Y_1	1										
Y_2	.594*	1									
Y_3	.435*	.537*	1								
Y_4	.095	.308*	.496*	1							
X_1	.018	.048	.033	.251*	1						

X ₂	.035	.057	.126*	.258*	.624*	1					
X ₃	.112*	.106*	.132*	.259*	.392*	.510*	1				
X ₄	.091	.153*	.143*	.099*	.135*	.158*	.127*	1			
X ₅	.158*	.217*	.143*	.060	.077	-.020	-.009	.528*	1		
Y รวม	.719*	.802*	.836*	.629*	.114*	.159*	.203*	.162*	.192*	1	
X รวม	.130*	.181*	.184*	.297*	.703*	.746*	.660*	.580*	.475*	.263*	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.263$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.251-0.018

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร

ตาราง 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน	ความถี่ (f)
1	การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการกลุ่มพึ่งพากันแบบครอบครัวเสมือนพี่กับน้อง	34
2	การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านงบประมาณเพื่อไปทัศนศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จแล้วและได้รับรางวัลในระดับประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาในการดำเนินงาน	21
3	การทำแผนการตลาดให้สมาชิกสามารถขายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทั้งหมดที่มีการผลิตในรอบฤดูกาลผลิต โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทันเวลาในแต่ละฤดูกาลผลิต และการบริการส่งเมล็ดพันธุ์ให้กับลูกค้า	14
4	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรใช้สื่อราชการผ่านช่องทางสื่อโปสเตอร์ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์วีดีโอ ในการการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	9

จากตาราง 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการกลุ่มพึ่งพากันแบบครอบครัวเสมือนพี่กับน้อง 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านงบประมาณเพื่อไปทัศนศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จแล้วและได้รับรางวัลในระดับประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาในการดำเนินงาน 3) การทำแผนการตลาดให้สมาชิกสามารถขายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทั้งหมดที่มีการผลิตในรอบฤดูกาลผลิต โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทันเวลาในแต่ละฤดูกาลผลิต และการบริการส่งเมล็ดพันธุ์ให้กับลูกค้า และ 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรใช้สื่อราชการผ่านช่องทางสื่อโปสเตอร์ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์วีดีโอ ในการการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอดงพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาต่อเนื่อง รองลงมา คือ การ

พึ่งตนเองได้ ความพึงพอใจของสมาชิก และความสามารถปรับตัวได้ดี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการประกอบกิจการผลิต ขายสินค้าและบริการได้โดยไม่ต้องมีการสร้างภาระให้กับหน่วยงานอื่นและชุมชน มีการส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพแก่สมาชิกเพื่อไปใช้ประกอบอาชีพได้ เช่น มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการลดต้นทุน การผลิต การแปรรูป เป็นต้น สนับสนุนส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง มีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มเติมตลอดเวลา และมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาดมีการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลายขึ้น สามารถขยายผลต่อไปเพื่อการแข่งขันได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชนพงษ์ อารณพิศาล (2560) ที่ได้กล่าวว่า ผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวังที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์รวมทั้งเป้าหมาย และเป้าหมายเฉพาะการปฏิบัติงานมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดขององค์กรโดยสามารถวัดได้จากผลลัพธ์ของการบรรลุวัตถุประสงค์หลักสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานและองค์การโดยส่วนรวมและสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่อเนื่องไปในระยะยาวและพัฒนาให้องค์กรอยู่ต่อไปได้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านภาวะผู้นำ และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาครัฐมุ่งพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน โดยอาศัยภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นสำคัญ มีผู้นำคอยสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จุดสาดิตการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มช่วยประสานงานในการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ เช่น จัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้า เป็นต้น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานใน ขั้นตอนกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน สินค้าและบริการของวิสาหกิจมีคุณภาพและคุณค่าที่สร้างความทรงจำและประทับใจต่อลูกค้าของวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการมีการวางแผนเป้าหมายในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในการทำงาน สามารถตัดสินใจได้ทันที มีความชัดเจนในตัวเองและมีความกล้าในการที่จะเจรจาต่อรองเพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกษมาพร พวงประยงค์ และนพพร จันทรนาชู (2556) ได้พิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินกิจการและมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้สามารถดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน โดยภาครัฐจะให้การสนับสนุนชุมชนในการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในชุมชนในรูปของประชาคม เพื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชาชนและชุมชน ให้การสนับสนุน

ด้านความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการที่จำเป็นแก่องค์กรชุมชน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารงาน และสามารถสร้างเครือข่ายกับชุมชนข้างเคียง เพื่อเป็นพันธมิตรในการทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ คือ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเป็นผู้ประกอบการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีส่งผลความสัมพันธ์ เพราะการที่กลุ่มมีผู้นำที่ดีเยี่ยมไปด้วยภาวะผู้นำและเสียสละ ความสามัคคีของสมาชิก และการเข้ามาของภาครัฐในการอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการเกษตร อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของกลุ่มอีกประการหนึ่งมาจากที่ สมาชิกกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มต่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มได้จัดขึ้นแต่ทั้งนี้ก็อยู่ในระดับต่ำเพราะว่ามีสาเหตุที่สำคัญก็คือการผลิตและขยายพันธุ์ข้าวต้องพึ่งทรัพยากรน้ำเป็นหลักในการดำเนินการจึงทำให้ปัจจัยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชญา สุขประเสริฐ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนครผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านทิศทางวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการ ความรู้และข้อมูลข่าวสาร และด้านการบริหารตลาด มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรหมานิคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมานิคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (0.743) โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรหมานิคม ได้ร้อยละ 74.30 ส่วนด้านการวางแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตอำเภอพรหมานิคม

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี่วราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มในการบริหารจัดการกลุ่มพึ่งพากันแบบครอบครัวเสมือนพี่กับน้อง หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนจากด้านงบประมาณเพื่อไปทัศนศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จแล้วและได้รับรางวัลในระดับประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาในการดำเนินงาน การทำแผนการตลาดให้สมาชิกสามารถขายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทั้งหมดที่มีการผลิตในรอบฤดูกาลผลิต โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ทันเวลาในแต่ละฤดูกาลผลิต และการบริการส่งเมล็ดพันธุ์ให้กับ

ลูกค้า และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรใช้สื่อราชการผ่านช่องทางสื่อโปสเตอร์ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์วีดีโอ ในการการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันสรุ จันทรกมล (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคมของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคมของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี มีกระบวนการ คือ

- 1) การสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อเป้าหมายทางสังคม โดยอาศัยต้นทุนในชุมชนมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์และบริการ
- 2) การสร้างความมั่นคงทางการเงิน โดยการจัดตั้งกองทุน เพื่อเป็นเงินทุนสำรองใน การบริหารจัดการกลุ่ม
- 3) การดำเนินกิจการอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินการทุกขั้นตอนของ กลุ่มคำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม
- 4) การคืนผลตอบแทนสู่ชุมชนและสังคม โดยการใช้แรงงานของสมาชิกและ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
- 5) การสร้างความรู้จากชุมชน โดยผ่านรูปแบบของการถ่ายทอดจากฐานสู่ฐานผ่านกิจกรรม และเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคมของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย
 - 1) การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ โดยการวางแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมาย ที่วางไว้ได้
 - 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยการสร้างความแตกต่างและหลากหลายให้กับ ผู้บริโภค
 - 3) การบริหารจัดการที่ดี โดยการดำเนินการตามแบบแผนที่วางไว้ได้อย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
 - 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยที่คนในชุมชนสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับการดำเนินการหรือกิจกรรมของกลุ่ม
 - 5) การร่วมมือจากเครือข่าย โดยการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ รวมถึง เงินทุนสำหรับดำเนินกิจการ
 - 6) ผลสำเร็จจากการประกอบกิจการ โดยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ และกลุ่มมีความมั่นคง งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีนโยบายมาสนับสนุนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ ผลิตภัณฑ์หรือบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นที่สนใจของผู้บริโภคจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องรายได้ของ คนในชุมชน และสามารถนำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคมในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน พัฒนาผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้สามารถลดความผิดพลาดและการสูญเสียในระบบการผลิตและบริการได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของวิสาหกิจชุมชน ทิศทางวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลข่าวสาร การบริหารตลาด ด้านกระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ควรเน้นและให้ความสำคัญโดยเพิ่มเติมการบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือการปรับแผนกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปให้มากขึ้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจร เช่น การทำบัญชี การใช้เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์การสร้างแบรนด์สินค้า สนับสนุนและประสานงานให้มีการเชื่อมโยงวิสาหกิจแบบเดียวกันเข้าเป็นเครือข่าย เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้สามารถที่จะช่วยเหลือดูแล ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวโดยทำการเปรียบเทียบกับวิสาหกิจชุมชนในเขตตำบลอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของแต่ละพื้นที่

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในเขตตำบลจี้วราย และในเขตตำบลอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่มีผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตตำบลจี้วราย และในเขตตำบลอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

เกษมพร พวงประยงค์ และนพพร จันทรนำชู. (2556). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1), 20-23.

กัญญามาน อินหวาง และคณะ. (2554). *การจัดการวิสาหกิจชุมชน*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.

คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย. (2565). *ข้อมูลการดำเนิน*

กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย. พิจิตร : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตและขยายพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจี้วราย.

- ชนพงษ์ อารณพิศาล. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย. *ดุชนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชลิต ศุภศักดิ์อึ้ง. (2561, พฤศจิกายน - ธันวาคม). บทบาทของฝ่ายการจัดการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(2), 1702-1713.
- วันสรา จันทร์กมล. (2563). เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคม ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรัชญา สุขประเสริฐ. (2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรหมานิกม จังหวัดสกลนคร. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.